

Edith
Södergran
Runoja

SUOMI 100 VUOTTA

WSOY-KLASSIKOT

EDITH SÖDERGRAN

Runoja

Suomentanut

UUNO KAILAS

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

**LUKIJOIDEN VALITSEMAT
12 KLASSIKKOA -SARJAN TEOKSET**

MIKA WALTARI *Sinuhe egyptiläinen*
TOVE JANSSON *Muumipappa ja meri*
VÄINÖ LINNA *Täällä Pohjantähden alla 1–3*
VÄINÖ LINNA *Tuntematon sotilas*
SOFI OKSANEN *Puhdistus*
VEIKKO HUOVINEN *Havukka-ahon ajattelija*
TUOMAS KYRÖ *Mielensäpahoittaja*
EDITH SÖDERGRAN *Runoja*
MINNA CANTH *Työmiehen vaimo*
ARTO PAASILINNA *Jäniksen vuosi*
JUHANI AHO *Rautatie*
TOVE JANSSON *Kesäkirja*

Tämä kirja on painettu Suomessa,
vuonna 1860 perustetussa Bookwellin kirjapainossa.

Teoksen ensimmäinen painos ilmestyi 1942.

Kannen teos Saara Ekström

Graafinen suunnittelu Martti Ruokonen

ISBN 978-951-0-42540-4

WSOY 2017

Minä näin puun

Minä näin puun, kaikkia muita suuremman,
tavoittamattomia käpyjä täynnä,
minä näin suuren kirkon ja avoimet kirkonovet,
ja ne, jotka tulivat ovista, olivat kalpeat ja väkevät
ja valmiit kuolemaan;
minä näin naisen hymyilevänä ja maalatuin kasvoin
heittävän arpaa elämänsä onnesta
ja näin hänen häviävän arpansa.

Ja piiri oli vedetty näiden asioiden ympäri
eikä sen yli astu kukaan.

Päivä viilenee

Päivä viilenee illan tullen.
Juo minun käteni lämpö,
kädessäni on kevään veri.
Ota käteni, valkoinen käsivarteni,
ota kapeitten olkapäitteni kaipaus.
Olisi kummallista tuntea,
yhtenä ainoana yönä, tällaisena yönä
povellani raskas pääsi.

Minä

Minä olen vieras tässä maassa,
joka on syvällä meren painon alla.
Aurinko katsoo tänne kiemurtelevin sätein
ja ilma valuu käsieni lomitse.
Minulle sanottiin, että olen syntynyt vankeudessa –
täällä ei ole yksiäkään kasvoja, jotka tuntisin.
Olinko kivi, joka heitettiin tänne pohjaan?
Olinko hedelmä, oksalleen liian raskas?
Nyt minä väijyn täällä, humisevan puun juurella,
kuinka voisin päästä ylös liukasta runkoa pitkin.
Ylhäällä tapaan huojuvat latvat,
siellä tahdon istua tähystelemässä
kotimaani savupiippujen savuja – –

Levottomia unia

Olen kaukana onnesta, nukkuen meren saarella.
Sumut nousevat ja pakenevat, tuulet vaihtuvat,
näen levottomia unia sodasta ja suurista juhlista,
ja että rakastettuni seisoo laivassa
ja näkee pääskyjen lennon, kaipaamatta lainkaan!
Hänen sisimmässään on jotakin raskasta, mikä ei voi
liikkua,
hän näkee laivan liukuvan tylyyn tulevaisuuteen,
terävän keulan syöpyvän hetyttömään kohtaloon,
siivet kantavat hänet maahan, jossa on turhaa kaikki
mitä hän tekee,
tyhjien ja turhien päivien maahan, etäälle kohtalosta.

Kaikkiin neljään tuuleen

Ei mikään lintu eksy tähän lymyipaikkaani,
ei mikään musta pääskynen kaipausta tuoden,
ei mikään valkea lokki myrskyä ennustaen.
Kallioiden varjossa on minun kesyttömyyteni varuillaan,
valmiina pakenemaan pienintäkin risahdusta, lähestyvää
askelta.
Äänetön ja sinertävä on minun maailmani, autuas.
Minulla on portti kaikkiin neljään tuuleen.
Minulla on kultainen portti itään – rakkaudelle, joka ei
tule koskaan,
minulla on portti päivälle ja toinen ikävälle,
minulla on portti kuolemalle – se on aina avoin.

Mustaa tai valkoista

Virrat joluvat siltojen alitse,
kukat loistavat teiden varrella,
metsät kumartuvat suhisten maahan.
Minulle ei mikään enää ole korkeaa eikä matalaa,
mustaa eikä valkoista
nähtyäni valkopukuisen naisen
rakastettuni rinnalla.

Syksy

Alastomat puut seisovat talosi ympärillä
ja päästävät ilmaa ja taivasta sisään määrättömästi,
alastomat puut astuvat alas rantaan
ja katsovat kuvaansa vedestä.
Vielä leikkii lapsi syksyn harmaassa savussa
ja tyttö kulkee kukkia kädessään
ja taivaanrannalla
kimpoavat ilmaan hopeanvalkoiset linnut.

Tähdet

Yön tullen
minä seison portailla kuuntelemassa,
tähdet parveilevat puutarhassa
ja minä seison pimeässä.
Kuule, tähti putosi helähtäen!
Älä astu ruohikolle paljain jaloin:
puutarhani on sirpaleita täynnä.

Metsän hämärä

Alakuloisessa metsässä
asuu sairas jumala.
Hämärässä metsässä ovat kukat niin kalpeita
ja linnut niin arkoja.
Miksi on tuuli varoittavia kuiskeita täynnä
ja tie synkistä aavistuksista pimeää?
Varjossa lepää sairas jumala
uneksuen ilkeitä unia –

Metsän vaalea tytär

Eikö juuri eilen
metsän vaalea tytär viettänyt häitään,
ja kaikki iloinneet?
Hän oli kevyt lintu ja kirkas lähde,
hän oli salainen polku ja naurava pensas,
hän oli päihtynyt ja uskalias kesäyö.

Hän oli julkea ja nauroi määrättömästi,
sillä hän oli metsän vaalea tytär;
hän oli lainannut käeltä soittimen
ja hän kulki soitellen järveltä järvelle.
Kun metsän vaalea tytär vietti häitään,
ei ollut maan päällä yhtään onnetonta:
metsän vaalea tytär on päässyt ikävästä,
hän on vaalea ja tyynnyttää kaikki unet,
hän on kalpea ja herättää kaikki himot.
Kun metsän vaalea tytär vietti häitään,
seisoivat kuuset niin tyytyväisinä hiekkatörmällä
ja männyt niin ylpeinä jyrkän teellä
ja katajat niin iloisina päivärinteellä,
ja pienillä kukilla oli valkoiset kaulukset kullakin.
Silloin varisutti metsä siemenensä ihmisten sydämiin,
kimmeltäviä järviä ui heidän silmissään,
ja valkoiset perhoset liehuivat lakkaamatta ohi.

Pohjolan kevät

Kaikki pilvilinnani ovat lumen lailla sulaneet,
kaikki unelmani ovat veden lailla valuneet pois,
ja kaikesta siitä, mitä rakastin, on jäljellä ainoastaan
sininen taivas ja muutamia kalpeita tähtiä.
Tuuli liikkuu hiljaa puiden lomassa.
Tyhjiys lepää. Vesi on vaiti.
Vanha kuusi valvoo ja muistelee
valkoista pilveä, jota se on suudellut unessa.

Sureva puutarha

Voi, että ikkunat näkevät
ja seinät muistavat
ja puutarha voi surra
ja puu voi kääntyä kysymään:
Kuka ei ole tullut ja mikä ei ole hyvin,
miksi on tyhjiys raskas eikä sano mitään?
Katkerat neilikat seisovat riveissä tien varrella,
missä kuusen hämäryys on tutkimaton.

Ihmeellinen meri

Kummalliset kalat liukuvat syvyydessä,
tuntemattomat kukat loistavat rannalla;
olen nähnyt punaista ja keltaista ja kaikki toiset värit –
mutta ihana meri on vaarallisin nähdä,
se herättää tulevien seikkailujen janon:
mitä on tapahtunut sadussa, on tapahtuva minullekin.

Laulu vuorella

Aurinko laski yli meren vaahdon ja ranta nukkui,
ja vuorella seisoj joku ja lauloi.
Kun sanat putosivat veteen, olivat ne kuolleet.
Ja laulu katosi mäntyjen taakse ja hämärä vei sen pois.
Kun kaikki oli äänetöntä, ajattelin vain,
että hämyisellä kalliolla oli sydänverta,
aavistin hämärästi, että laulu oli
jostakin, mikä ei koskaan palaa.

Edith Södergran

Runoja

EDITH SÖDERGRAN (1892–1923) on suomenruotsalaisen modernismin tunnetuin edustaja. Uuno Kailaan suomentama valikoima sisältää runoja Södergranin kokoelmista *Runoja* (1916), *Syyskuun lyyra* (1918), *Ruusualttari* (1919), *Tulevaisuuden varjo* (1920) ja *Maa jota ei ole* (1925).

www.wsoy.fi 82.2 ISBN 978-951-0-42540-4

KANNEN TEOS Saara Ekström

